

Лобно-скронева деменція

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ ВІД ШВЕДСЬКОГО ЦЕНТРУ ДЕМЕНЦІЇ

Frontotemporal demens • faktablad på ukrainska

Вражає передні ділянки мозку

Лобно-скронева деменція (ЛСД) також називається лобно-скроневою лобарною дегенерацією або лобовою деменцією. Це захворювання є відносно рідкісним. Воно призводить до відмирання нервових клітин у передніх ділянках мозку: у лобовій частці або в передніх відділах скроневих часток. Симптоми посилюються поступово, так само, як і при хворобі Альцгеймера, але між цими захворюваннями також є чіткі відмінності.

Атипові симптоми деменції

Забудькуватість і труднощі у вивченні нового — це ранні ознаки хвороби Альцгеймера, але при лобно-скроневої деменції вони з'являються лише на пізніх стадіях захворювання. Ранніми симптомами є або зміни в поведінці, або труднощі з мовою, залежно від частини мозку, де починається процес захворювання.

Зміни особистості

Зазвичай першою пошкоджується лобна ділянка головного мозку. Саме ці ділянки відповідають за концентрацію, здатність оцінювати ситуації та контролювання імпульсами. Особистість людини з деменцією повільно змінюється, і вона може почати виявляти ознаки поганого судження.

Іншими ранніми ознаками є посилені труднощі з проявом ініціативи та незрозумілі спалахи гніву. Часто людина стає неспокійною, емоційно байдужою або часом апатичною. Здатність відчувати емпатію поступово погіршується. Також може виникати надмірне споживання їжі, куріння або вживання алкоголю.

Труднощі з мовою у деяких випадках

Лобно-скронева деменція також може починатися в передній частині скроневих часток, які важливі для мови. Такі випадки включають *прогресуючу афазію*, яка може проявлятися порушенням розуміння слів і проблемами з правильним називанням різних речей. Вона також може проявлятися повільною та уривчастою мовою з багатьма граматичними помилками.

Потрібно все більше допомоги

Нерідко лобно-скронева деменція починає розвиватися ще в пізньому середньому віці. Потім хвороба може прогресувати протягом багатьох років. Симптоми поступово стають сильнішими та численнішими, оскільки пошкодження мозку поширюється. Стає все важче справлятися з повсякденним життям, і зрештою потрібна допомога з одягом, гігієною та іншим особистим доглядом.

Рання діагностика є дуже важливою

Лобно-скронева деменція можна сплутати з депресією, розладом виснаження або іншими проблемами психічного здоров'я. Хворобу важко виявити, оскільки типові симптоми деменції є рідкістю на початку захворювання.

Зверніться до лікаря, якщо Ви підозрюєте, що Ви або Ваша близька людина може страждати на лобно-скронева деменція. Обстеження слід розпочати якомога швидше. Зазвичай це проводиться в спеціалізованій клініці (minnesmottagning) і включає низку різних тестів та обстежень, а також розмов з родичами.

Лікування та ведення хвороби

Дослідження досягли прогресу, але наразі ліків від лобно-скроневої деменції немає. Важливо отримати пояснення симптомів, щоб мати змогу планувати найкраще та якомога змістовніше життя. Домашня допомога та належний медичний догляд можуть полегшити життя різними способами. Також важливо спробувати створити мир і спокій навколо людини, оскільки стрес часто посилює симптоми.

Читайте більше онлайн (вебсайт шведською мовою): www.frontallobsdemens.se (Swedish FTD Initiative)

© Svenskt Demenscentrum

Більше інформації та інформаційних бюлетенів українською мовою доступні на вебсайті Svenskt Demenscentrum: www.demenscentrum.se/uk

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, (08) 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se

Frontotemporal demens

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Drabbar hjärnans främre delar

Frontotemporal demens kallas även för pannlobs- eller frontallobsdemens. Sjukdomen, som är relativt ovanlig, gör att nervceller förtvinar i hjärnans främre delar; i pannloben eller i främre delen av tinningloberna. Symtomen kommer smygande, på samma sätt som vid Alzheimers sjukdom, men det finns även tydliga skillnader mellan sjukdomarna.

Inga vanliga demenssymtom

Glömska och inlärningssvårigheter som är tidiga tecken vid alzheimer kommer först senare i sjukdomsförloppet vid frontotemporal demens. Tidiga symtom är istället antingen beteendeförändringar eller språksvårigheter, beroende på var i hjärnan sjukdomsprocessen startar.

Personligheten förändras

Oftast skadas pannloben först. Härifrån styrs koncentration, omdöme och impulskontroll. Personligheten hos den som insjuknar börjar långsamt förändras och personen kan börja bete sig omdömeslöst.

Ökade svårigheter att ta initiativ och oförklarliga vredesutbrott är andra tidiga tecken. Det är vanligt att personen kan vara rastlös, känslomässigt avtrubbad och ibland apatisk. Förmågan att känna empati försämras gradvis. Även överkonsumtion av mat, rökning eller alkohol kan förekomma.

Språksvårigheter i vissa fall

Frontotemporal demens kan också starta i främre delen av tinningloberna som är av betydelse för språket. I dessa fall talar man om *progressiv afasi* som kan yttra sig som försämrade ordförståelse och problem med att rätt benämna olika saker. Det kan också ta sig uttryck i ett trögt och upphackat tal med många grammatiska fel.

Behöver allt mer hjälp

Det är inte ovanligt att frontotemporal demens debuterar redan i övre medelåldern. Sjukdomen kan sedan pågå under många år. Symtomen blir fler och gradvis allt starkare i takt med att hjärnskadan sprider sig. Det blir allt svårare att klara sin vardag och så småningom behöver personen hjälp med påklädning, hygien och annan personlig omvårdnad.

Tidig diagnos viktig

Frontotemporal demens kan förväxlas med depression, utmattningssyndrom eller annan psykisk ohälsa. Eftersom typiska demenssymtom är ovanliga i början är sjukdomen svår att upptäcka.

Kontakta en läkare om du misstänker att du eller en närstående kan vara drabbad av frontotemporal demens. En utredning bör snarast påbörjas. Den brukar i regel göras på en specialistklinik (minnesmottagning) och innehåller en rad olika tester och undersökningar samt intervjuer med anhöriga.

Behandling och bemötande

Forskningen har gjort framsteg men ännu så länge finns inget sätt att bota frontotemporal demens. Det är ändå viktigt att få en förklaring till symtomen för att kunna planera för ett så bra och meningsfullt liv som möjligt.

Hjälpmiddel och god omsorg kan på olika sätt underlätta tillvaron. Det är också viktigt att försöka skapa lugn och ro runt den sjuke eftersom stress ofta förstärker symtomen.

Läs mer på webben: www.frontallobsdemens.se (Swedish FTD Initiative)

2025 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se